РІК 1927. Січень, лютий, март. Ч. І.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Йосафат Коциловський

Божою Милостю і Благословенням св. Апостольського Престола

Епископ

Перемиський, Самбірський і Сяніцький

ВСІМ ВІРНИМ:

МИР І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

И землѧ потрѧсесѧ, и камениѥ распадесѧ (Мат. 27, 51).

И се трꙋсъ бысть велій (Мат. 28, 2).

Господь же ѿ Сіѡна возвокетъ, и ѿ Іерꙋсалима дастъ гласъ свой: и потрѧсетсѧ небо и землѧ (Йоіль 3, 16).

Три події є записані в св. Письмі, що їх тільки зі зворушенням аж до глибини нашої душі є ми в стані перечитувати та передумувати. Це три землетруси від віків предвиджені, з первовіку назначені, яким особливе значіння і вагу надав Господь, бо злучив з ними свої знаменні суди справедливі Божі.

Хто з вас, мої дорогі християни-католики, не прочитував або бодай не чував про ці події, ці три дивні землетруси тай три явні суди Божі?

В великому пості чотиридесятниці, часі покаяння і роз-

важування про Христові страсти, будемо слухати, перечитувати тай роздумувати про цей перший землетрус-суд Божий, що відбувся на горі страсти й смерти Христової, горі Голгофті.

В дванайцятій в полудні Великої Пятниці повис Спаситель між небом а землею. В незміримих страстях, прибитий до хреста поміж хрестами, Він мов цей хробак розторощений висить, своїми опущений, ворогами окружений. Один зі своїх зрадив Його, другий відрікся, инші повтікали. Тільки ворожий Йому тай невдячний люд увихається глумливою юрбою під багровим хрестом. Може прибіг тут дехто з цікавости, може дехто й з милосердця, та загал весь цеї товпи, це завзяті вороги, що скупчилися тут з ненависти до Нього, щоб натішитися страданням Його, щоб налюбоватися своєю побідою мнимою.

В перших рядах стоять книжники і фарисеї, з блисками гніву на лицях, на яких пробивається ще й злобна радість, та бажання безтямної наруги і приниженого упокорення Христа-Учителя. І глянули на Нього і увиділи Його в жахливих страстях...

І посипалася божевільна хула й сатанічна наруга; „оу҃а, разорѧ́й це́рковъ, и тремѝ де́нми созидаѧ́й, спасѝсѧ са́мъ ѝ снѝди съ кр҃та“ — Овва! Ти, що руйнуєш церкву і в три дні будуєш, спаси себе й зійди з хреста“ (Марк. 15, 29) — несамовито кричала товпа.

„Ины спасѐ, себе ли не мо́жетъ спастѝ — Инших спасав а себе не може спасти?« (Марк. 15, 31) — насьміхалися примружено архиєреї.

„Ѧ҆́ще царь Ї҆сра́илевъ е҆́сть, да снѝдетъ нынѣ́ со креста̀, и вѣ́рѹемъ въ него̀. Оу҆пова́ на Бога, да изба́витъ нынѣ̀ его̀, а҆́ще хо́четъ е҆мѹ̀: рече́ бо: ꙗ҆́кѡ Бо́жїй е҆́смь сы́нъ — Як що Він цар ізраільський, нехай тепер зійде з хреста і увіруємо в Нього. Він уповав на Бога, нехай тепер визволить Його, коли хоче Його, таж Він казав, що Він сином Божим. (Мат. 27, 42-43) — з призирством глумили з Нього нелюди-книжники і старійшина.

„Ѧ҆́ще ты е҆̀си Христосъ, спасѝ себѐ ѝ нас — Коли Ти Христос спаси себе й нас (Лук. 23, 39) — злорадно ругав тай згірдливо накликував розбійник з ліва.

Насміхалися з Нього з насолодою й воїни, тай й мимойдучи хулили Його, і схвильовано покивували головами

своїми накликуючи до Нього: ꙗ҆́ще сы́нъ е҆́си бо́жій сни́ди со креста̀ — як що Ти Син Божій зійди з хреста. (Мат. 27, 40).

Та не зійшов Христос з хреста. Склонив голову й духа віддав...

Але що за сила, що за суди Божі?!!

„Се завѣса церко̀вная раздра́сѧ на двое́ съ вы́шнѧго кра́ѧ до ни́жнѧго: и҆ земла̀ потрѧсе́сѧ, и҆ ка́мені́е распаде́сѧ и҆ гро̀би ѿверзо́шасѧ — І ось завіса церковна роздерлася надвоє від верху до низу, й земля затрусилась і скелі порозпадались і гроби поотвиралися". (Мат. 27, 51-52)... Наруга і хула, ликування й дивовижа, на цей відрух всесильної руки Божої вмить переміняються в зойк та заніміння, в жах та безтямне замішання. Вся та метушня злопамятної юрби серед грізної темноти та страшного землетруса покотом скочується у великому безладді з кровавої гори, з жахом пізнає силу та суд Божий над людським беззаконням, з доскульним туском досвідчає страхіття душевного згарища та бється мимовільно й мовчазно у груди руками грішними своїми. „И҆ всѝ пришедшіи наро́ди на позо́ръ сей, ви́дѧще бива́ющаѧ, бі́юще пе́рси своѧ̀ возвраща́хꙋсѧ". (Лук. 23, 48)...

А сотник тай ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те що сталося, полякалися тяжко тай кликали: „Воистинꙋ Бо́жій сынъ бѣ̀ сей — справді, Бо̀жий син був цей«. (Мат. 27, 54).

Землетрус став судом Божим. А суд цей це суд не справедливости, а милосердця Божого. Бо помер Божественний Спаситель, як це Каяфа й сказав: „Ꙗ҆́ко ᲂу҆́не е҆́сть е҆ди́номꙋ человѣ́кꙋ ᲂу҆мре́ти за лю́ди — лутше як один чоловік умре за людий«. (Іоан. 18, 14). Чудом-землетрусом показує Всемогучий правду Божого милосердця, а саме людського спасення через смерть Христа Спасителя, що не є звичайною смертю чоловіка. Під напором всемогучої сили Божої сам грішний нарід признає тай висказує цей Божий суд милосердя Божого. Сам нарід стає судією цеї страшної події, що збулася на Гольгофті, сам нарід осуджує себе як ворога Христа і признає Сином Божим, Того, що показав своє нескінчене милосердця над людьми на хресті.

Перший суддя, це сотник. Він був приявним при засуді Христа, стежив та чув всю хулу і наругу безбожників. Чув він також слова Христові висказані з хреста, пізнав Його любов безмежну до цього недоброго народа, бачив

землетрус — силу Божу, тай увірив в післанництво Умершого на хресті тай в Божество Його. „Воістину Божій сынъ бѣ сей“ — кликнув словами осуду всього, що бачив і що пізнав.

А до осуду цього прилучилися многі-многі серед присутнього народа, яким під напором всемогучої сили розплющилися душевні очи. В мить пригадали вони собі прекрасні науки Христові, Його невичерпане милосердя, Його любов до них тай Його діла нечувані: сліпі бачили, глухі чули, криві ходили, хорі тай мертві вставали... Ще тому кілька днів взад, вони опроміненні, дорогу Йому одежами стелили, цьвіти й пальми на прийом під ноги осляти Його кидали, в захваті хоралом: „Осанна Сину Давидові“ Його схвильовано витали. Вони й перед Пилатом тільки за намовою та настиганням нікчемних книжників і фарисеїв кликнули притьмом, може тільки півголосом: „распни Його“. Тепер однак нехай фарисеї кричать, нехай говорять собі що хотять раби темряви. Вони днесь не тії стали. „Воістину Божій сынъ бѣ сей“ кликнула їх совість, вдарило їх серце, заговорив їх розум.

Дивне диво, у хвилі найбільшого поганьблення Христа тай смерти Його на кресті, серце народа відозвалось сильним голосом живої віри і визнало явно і неустрашимо Його Сином Божим і Спасителем світа.

Від часу великої й зворушливої події на горі Голгофті минули цілі століття. Як тоді так і тепер має Христос своїх ворогів, що Його у свойому засліпленні з завзяттям не узнають, ругають та переслідують. Одні з них не признають Його Божества тай Його Божого післанництва, другі поборюють основану Ним св. католицьку Церкву та виступають ворожо проти Намісника Христового св. Отця, Епископів і взагалі духовенства.

Тай в нашім народі на жаль є такі вороги, що виступають проти Христа та не хотять узнавати Його Божества і Його післанництва. Є на жаль такі, що ворожо виступають проти св. католицької Церкви та поборюють Єї завзято письмом, словом і ділом. Є такі, що не хотять узнавати ні Намісника Христового, ні Епископів ні священиків, а самі хотять стати учителями других та ширять між вірними роздор, ненависть і руїну моральну.

Довкруги домовини стоять помарнілі діти і хлипають —

плачуть заливаючись сльозами. „Чогс-ж так плачете дітоньки“ — поспитав хтось з чужих. „Таж то наш батько у домовині“ — відповіли. І ніхто не здивується їхньому плачеві тай сльозам їхнім. — А ми християни-католики, що вдивляємося в св. хрест, в страдаючого і умираючого, окруженого ворогами нашого найліпшого Батька-Спасителя, чиж не заплачемо, не заридаємо над Ним і ніхто з нас з турботним острахом не кликне Його ворогам сучасним, що хотілиби й нас відвернути від Него: Таж це Спаситель наш! Нема в нас таких сотників, що голосно і без боязни визналиби Його перед всіма Його ворогами: Воістину Син Божий єсть Сей. Чи треба аж землетруса, який стрясби трівожно нашими грішними душами, чи треба аж напору сили Божої, чи тільки в сторощенні будемо билися в груди та визнавали Його явно і неустрашимо перед всіма Його ворогами? Чи в часах пониження Христа, Його св. науки тай Церкви Його святої, в часах царства сатани і вражої хлани й морального отупіння зловіщого не двигнеться із застрашаючого занидіння дух народа, а серце його не вдарить однозгідним ударом живої віри на зустріч Божому судові-милосерддю?

* * *

Два дні по цій великій події на Голгофті був другий землетрує. „И сѐ трѹсъ бысть велій — землетрус великий стався“. (Мат. 28, 2). Весь Єрусалим дрожав, дрожали ґранітні скали, затрусились стражарі, падаючи мов трупи живі при гробнім камени до землі, бо Христос встав славно із гробу. Це друге знаменне землетрясення, тай другий суд Божий. Хай задрожать всі вороги Христа, бо суд цей вже не суд милосердя, але невблаганний суд справедливости й прослави. По страстній Пятниці наступила Великодня Неділя, по страстях—прославення, по позірній побіді ворогів — правдива, велична побіда Христа.

І від цього часу почалася історія Христового Царства, Його св. Церкви католицької під знаменем Великоднього суду Божого. По кождім переслідуванню Христового Імени і Його Церкви святої, по кождім пониженню Христових наслідників, Епископів та священиків, наступає суд справедливого двигнення та поновного прославлення Сина Божого, Його св. Церкви та Єї слуг.

Церков св. католицька переживає днесь дуже тяжкі

часи. Кожда християнська душа, оживлена животворною вірою, знає однак, що св. Церков передержить і найтяжші часи, бо і врата адові не в силі Її поконати. Та не вільно живому членови св. Церкви католицької тільки вичікувати запорученої надприродньої помочі з висше, не вільно приглядатися спокійно погубній діяльности ворогів Христа, не вільно жалувати власного труду, своєї ревности тай пожертвовання свого, що могуть запобічи злому. Святим є обовязком кождого християнина-католика, боронити Христа тай Його Царства на землі. Скріпляймо длятого свою віру в Христа Спасителя, вирабляймо в душах наших ясну свідомість тай живе переконання, що ми християни-католики приналежні до великої християнсько-католицької родини, якої Вітцем тут на землі є Христовий заступник св. Отець Папа римський, який враз з иншими Епископами при помочі священиків рядить Христовим Царством тут на землі, тай дбає за спасення наших душ.

А ця віра тай свідомість наша хай стануть мов ця скеля тверда, о яку розбиваються розбурхані хвилі. Не стіймо в Христовому Царстві, мов ця тростина слабенька, що похиляється бездушно куда вітер повіє, але стіймо мужно і твердо мов цей дуб сильний столітний, готові відбити всі ворожі наступи.

Бо буває нераз таке у нас, що леда яканебудь бесіда самозванчого учителя, леда якийнебудь ворожий часопис, або намова несовісної людини похитує нами на всі боки.

А часи грізні і непевні.

Нам християнам-католикам не тільки не вільно хилитися трусливо на всі сторони, але на нас тяжить обовязок відпирати сьміло і безупинно всі ворожі наступи і затії погубні, тай боронити перед ними слабших і податливійших, заохочуючи їх до витревалости у вірности Христу тай Його св. Церкві католицькій. Ворог Христовий тай Його св. Церкви безнастанно і витревало робить свою погубну роботу. Тому памятаймо на пересторогу Господню: „Не прелщайте дꙋшъ своихъ, глаголюще: ѿходѧще ѿидꙋтъ ѿ насъ Халдеи: ꙗко не ѿидꙋтъ — не зводіть самі себе думаючи, що Халдеї (вороги) конче відійдуть від нас, бо вони не відійдуть! (Єрем 37, 9). Памятаймо, що побіда Христа і св. Церкви є запевнена, але чи ми будемо учасниками цеї побіди і прославлення в Христі Господі, цего не знаємо.

Чи ми тай цілий наш нарід відпре ворожі наступи-зусилля, чи передержить всі злидні тай диявольську роботу, чи всі душі устояться при св. католицькій Церкві, також не знаємо. Христос бажає нашої побіди, вона одначе залежить від нас.

* * *

Третий землетрус знаменний, то землетрус при кінці світа. „Господь же ѿ Сїѡна возвоѣтъ, и ѿ Їерꙋсалима дастъ гласъ свой: и потрѧсѣтсѧ небо и землѧ — І заголосить Господь від Сіону, й дасть почути голос свій від Єрусалиму і затремтить небо і земля". (Йоіль 3, 16). І цей землетрус злучений з Божим судом. І ніхто не уйде цього землетруса й суда страшнього цього.

Десятки літ висьмівали сучасні Ноя його заходи коло будови корабля. Десятки літ копили собі люди злої волі з Божої перестороги і з вірного Ноя. Та вкінци прийшов потоп. Тоді устали копини тай замовкли вже і люди найгіршої волі.

Плакав колись Христос Господь над грішним Єрусалимом і з любови тай з болю перестерігав його: „Їерꙋсалиме, Їерꙋсалиме, избѝкий пророки и҆ камѣніемъ побивадѧй пѡсланныѧ къ тебѣ колькраты восхотѣхъ собрати чада твоѧ, ꙗ҆коже собираетъ кокошъ птенцы своѧ подъ крилѣ и҆ не восхотѣсте (Мат. 23, 37). Прїидꙋтъ днїе на тѧ, и҆ ѡ҆бложатъ врази твои ѡ҆ строгъ ѿ тебѣ и ѡ҆быдꙋтъ тѧ, и҆ ѡ҆бимꙋтъ тѧ ѿвсюдꙋ. И разбїютъ тѧ и҆ чада твоѧ въ тебѣ и҆ не ѡ҆ставѧтъ камень на камени въ тебѣ: понѣже не разꙋмѣлъ ѥси времене посѣщенїѧ твоегѡ. (Лук. 19, 43—44). Єрусалиме, Єрусалиме, що повбивав єси пророків і покаменував посланних до тебе. Скільки разів хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирає курчат своїх під крила, а ви не хотіли. Прийдуть дні на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе тай обляжуть тебе і стиснуть тебе зі всіх сторін. І з землею зрівнають тебе і діти твої в тобі і не полишать в тобі каменя на камені, бо ти не розумів часу відвідин твоїх«. — Та фарисеї на глум сьміялися з плачу Христа, Його сліз тай перестороги: Де ж є цей ворог який зміг-би гору Сіон поконати?... Та ледви минуло 40 літ, а Єрусалим став купою попелу, а жиди розсіяні до нині по світі. — Божої справедливости не можна собі легковажити.

Прийде колись і предсказаний останний землетрус тай злучений з ним страшний суд справедливости Божої.

Памятаймо дорогі християни-католики на цю неминучу до глибини потрясаючу правду. Днесь світ зіпсутий, легковажить собі відвічні правди Божі, науку Христа Спасителя і накликування св. Церкви католицької. Та кривда заподіяна Христу і Його Церкві св. мусить бути вирівнана справедливістю Божою як не на наших очах, то необхідно при кінци світа на страшнім Суді Божім.

Пригадуючи в цьому великому пості на цю не минучу і найважнійшу справу, як епархіяльний Епископ і душпастир всіх вірних в нашій епархії звертаюся до всіх тих що сходять або вже й зійшли на манівці, що відвертаються або вже й відвернулися від св. католицької Церкви, що пустили в неславу помервлені й столочені найсвятійші почування душі і блудно глядають за иншим жерелом спасення, та з болем і любовію кличу до них за пророком Єремієм і кладу їм на їх серце і на совість важливі накликуючі слова Господні: „Возврати́тесѧ сыноѵе возвращ҃ающіисѧ ѿ ѥсцѣлю сокрꙋшеніѧ ваша. (Єрем. 3, 22). ѿврати́тесѧ кійждо ѿ пꙋти́ своегѡ злагѡ, и҆ лꙋ́чше сотвори́те дѣла́ своѧ, и҆ не ходи́те вѣ слѣдѣ богѡвѣ и҆нѣхѣ, є҆же слꙋжи́ти и҆мѣ (Єрем. 35, 15). — Вернітеся-ж непокірливі діти, я вилічу-прощу непокірливість вашу. Заверніться кожний із злої стежки своєї, поправтеся в учинках ваших і не ходіть за иншими богами, щоби їм служити“.

Звертаюся і до вас всіх, вірні діти св. католицької Церкви, з зазивом та заохотою утверджуватися єще більше у вірности Христови Спасителеві і Його св. Церкві католицькій. Особливо цей святий час великого посту, час покути і роздумування над Христовими страстями най послужить нам до цього. Припадаймо навколішки і підносім наші руки й наші серця до Христа распятого на хресті, взиваймо і молім Його усердно одною спільною горячою мольбою: „Не покры́й ѹ҆шесѣ твои́хѣ на мольбꙋ́ нашꙋ“ (Єрем. 3, 56).— Не затулюй уха Твойого від благання нашого тай зітхання нашого. Твої святі суди і допусти, які досвідчаємо ми і цілий наш нарід хай стануться благовісно для нас судом Голгофти, судом милосердця і для цілого народа ратунком та охороною перед загладою. „Претерпівий за нас страсти Ісусе Христе, Сине Божий помилуй нас“.

† ЙОСАФАТ Епп.

Дано перед Великим постом в р. 1927.

Ч. 545/В. — Всч. ОО. Душпастирям поручається прочитати вірним повисшу науку місто проповіди в одну з перших неділь св. Великого посту.

З Еп. Ординаріяту 14. лютого 1927.

Ч. 634. — Розпорядок на Вел. Піст. в р. 1927.

Розпорядок виданий Нами тамтого року з нагоди св. Вел. Посту (Гл. Епарх. Відомости 1926 ч. І. ст. 15.) обовязує в цілости на дальший оден р.

Ч. 6618. — Належить пояснювати вірним як мають почитати Бога і Святих.

Доходять до нас відомости, що в деяких місцевостях нарід є за мало поучений як належить почитати Бога і Святих. Цю обставину використовують сектанти, щоби відірвати нарід від св. католицької Церкви.

З огляду на це, що Душпастирі є в совісти обовязані подавати вірним повну науку християньке-католицької віри, а в особливший спосіб узгляднювати ці правди, яких незнання в даних обставинах може принести велику шкоду душам вірних, поручаємо, де цего заходить потреба, основно поучувати нарід, в чім лежить почитання Бога і Святих і яка заходить ріжниця межи одним а другим культом.

Ч. 635. — Парохіяльні та братські бібліотеки.

В Еп. Відомостях з 1924 р. Ч. 3. стр. 60 було поміщене зарядження згл. заохота до засновування деканальних (для священиків) і парохіяльних (для вірних) бібліотек. З огляду на велику вагу друкованого слова, на значіння його в душпастирській праці Еп. Ординаріят підностиь цю справу поновно та заохочує і поручає закладання бібліотек для вірних ц. є. парохіяльних чи братських бібліотек, які сталиби чистим, незіпсованим жерелом духовної поживи. Звісно є, як в нинішних часах злі книжки та часописи злі поширюють місто поживи отруту, неморальність і зіпсуття, як підкопують св. віру, пособляють єресям, як стали небезпечною зброєю в руках ворогів св. Церкви і народу. В виборі лектури народ та молодіж полишена в великій части випадкови та несовісности ріжних агітаторів, між нарід йдуть без розбору всякі шкідливі книжки і часописи та

спричиняють страшне спустошення, навіть мимо ревної душпастирської праці. Щоби ухилити зло, та уможливити всім легкий доступ до справді добрих християнсько-католицьких видань є одинока рада та одинокий певний спосіб а саме закладання парохіяльних чи братських бібліотек (при Ап. Молитви та місцевих братствах). До управи такої парохіяльної чи братської бібліотеки повинен належати з правила місцевий душпастир.

При комплєтованню бібліотек треба взяти головно отсі наші видавництва: ОО. Василіян (Жовква), ОО. Редемптористів (Збоіска), Еп. Помочи (Перемишль), Марійського Товариства молоді (Львів Сиктуска 39), вид. «Добра книжка« (Львів Содова 4), тижневик «Нова Зоря». Всч. о. о. декани возмуть цю справу як осібну точку нарад на соборчиках.

Ч. 636. — В справі звільнення від іспитів конкурсових.

Пригадується Всеч. отцям розпорядок Львівського пров. Синоду з р. 1891 (Додаток XXXVII т. XXXI), силою якого о звільнення від іспиту конкурсового о душпастирські бенефіції можуть старатися лиш ті священики, що мають до цего вимагані дані.

Проханнє о таке звільнення належить вносити через дотичний уряд деканальний найменше на один місяць перед конкурсовим речинцем.

Прохань о звільнення від іспиту конкурсового не узгляднюєся в часі, коли парохії виставлені на конкурс.

В кождім проханню належить заподати дату і вислід попередних іспитів конкурсових зглядно звільненя від них а оо. Декани предложать совісно зладжену табелю кваліфікаційну, як також мотиви промовляючі за звільненням. Подань, які не будуть відповідати цим приписам, Еп. Консисторія не буде брати під розвагу, і не полагоджені зложить до актів.

В кінци примічаєся, що на подання о звільнення від конкурсового іспиту, що до котрих наступило відмовне рішеннє, Еп. Консисторія не буде пересилати ніякої відповіди.

Ч. 637. — Речинець іспитів конкурсових о душпастирські бенефіції в р. 1927.

Іспити конкурсові о душпастирські бенефіції відбудуться цего року в днях 10 і 11 мая і 11 і 12 жовтня.

До іспиту конкурсового належить зголоситись на пів місяця перед речинцем іспиту.

Священики, що перший раз здають іспити, обовязані зазначити в поданю чи і коли зложили іспит з доґматики, моральної і церковного права, а перед самим іспитом предложити письменно вироблені проповіди згл. еґзорти.

Ч. 638. Речинець іспитів з доґматики, моральної і церковного права в р. 1927.

Іспити з доґматики, моральної і церковного права відбудуться цего року в днях 17 мая і 18 жовтня.

До іспиту з доґматики приступають священики висвячені в р. 1926, до іспиту з моральної священики висвячені в р. 1925, а до іспиту з церковного права священики висвячені в р. 1924. В тих самих речинцях є обовязані приступити до іспитів зі згаданих предметів ті священики, що були до цего покликані в попередних роках, а ще доси їх не зложили.

В кінци пригадуєся, що священики, які не зложили повисших іспитів, не будуть допущені до іспиту конкурсового, хиба що предложилиби умотивоване оправдання, для яких причин до згаданих іспитів не приступили.

Ч. 639. — Діяконські ризи.

Всч. оо. постараються, щоби в кождому деканаті були діяконські ризи (пара свтлих і чорних), які булиби власностю цілого деканату і уживано їх в поодиноких парохіях при нагоді соборчиків, місий, празників та похоронів. Богатші церковні скарбони можуть більшу суму жертвувати, а біднійші меншу. Згадані ризи переховуються стало в одній означеній церкві.

Ч. 5970/26.— Віддане іспитованим дякам поля в уживання.

Пригадуєся Всч. оо. парохам поновно поручення про віддання поля дякам в уживання (Пер. епарх. Відомости ч. 2 з 1926 ст. 41).

Ч. 579. — В справі нової стемплевої оплати від метрикальних витягів.

З покликом на оголошення в Епар. Відом. з р. 1922 ч. IV стр. 82 письма Палати скарбової у Львові подаєся

до відомости Всеч. Урядам парох. нове письмо що до висоти оплати стемплевої.

Палата Скарбова у Львові з д. 22 січня 1927 ч. 9894/27/W. V/1 повідомляє, що на основі арт. 155, 179 і 181 закона о оплатах стемплевих (Днев. Ур. Рп. П. N 98 ст. 570 з р. 1926) підлягають оплатам стемплевим в квоті 1 зл. витяги як і інші свідоцтва видані з книг метрикальних урядами парохіяльними почавши від 1 січня 1917.

Повисшій оплаті підлягає кождий засвідчений акт уродин, вінчання або смерти. Як що на однім і тім самім витязі потверджуєся більше актів крещення, вінчання і смерти (витяги фамілійні) то належитість стемплева припадає тільки разів по 1 зол. (3 зол.) кілько актів стверджено.

Обовязок зложення оплати від витягів і свідоцтв метрикальних тяжить на особі, яка жадає видання витягу (свідоцтва). Оплата стемплева має бути зложена в значках стемплевих, які Уряд видаючий свідоцтво, наклиїть на свідоцтві і скалує пачаткою урядовою.

Стороні вільно однак зложити оплату стемплеву готівкою в якійнебудь Касі скарбовій і квіт касовий приложити Урядови, який видає свідоцтво і який на підставі квіту касового має на свідоцтві зазначити квоту оплати, дату і місце зложення, (місце каси скарбової) як також позицію касового денника.

Після пункту 3 арт. 160 згаданого закона і арт. 144 вільні є від оплати стемплевої витяги і свідоцтва з книг метрикальних, видані на жаданнє урядів державних, урядів комунальних, союзів примусових з осідком в краю, (н. пр. Каси хорих, Палати адвокатів, Палат торговельних і промислових і т. п.) узнаних через державу церков і віроісповідних громад, правно в краю істнуючих фундацій, закладів і стоваришень, яких задачею є виключно виконування релігійного культу або діяльність наукова, просвітна або добродійна, Банку Польського як також представництв чужих держав — під условиною взаїмности.

Прошення вношені до Урядів пар. о виданнє витягів і інших свідоцтв з книг метрикальних не підлягають оплаті стемплевій, бо ті уряди не є державними урядами (арт. 140 зг. зак.)

Ч. 185. Потвердження деклярацій до виміру інвалідської або вдовичої ренти.

За урядові потвердження клявзуль деклярацій до виміру інвалідської або вдовичої ренти не належить Всч. парохіяльним Урядам побирати ніяких грошевих оплат, бо з цего випливають непотрібні жалі, нарікання, а навіть огірчення серед парохіян.

Ч. 640. — Справа управильнення дотації.

Подаєся до відома Всч. оо. Душпастирів, що в останних місяцях дотація не впливала правильно до Еп. Консисторії ізза нової реґуляції яка тепер переводиться. Управильнення наступить сподівано в місяці квітні.

Ч. 716. — Справа збірки предметів церковної старини.

Подається до відома Всеч. Духовенства, що без дозволу Еп. Консисторії не вільно позбуватись предметів церковної старини в користь чужих музеїв. Натомість відповідно до розпорядку Еп. Ординаріяту (Перем. Еп. Відом. 1922/III належить з подібними предметами звертатись до Епарх. Музею в Духовнім Семинари в Перемишлі.

Ч. 715. — Належитість за Епарх. Відомости на р. 1927.

Належитість за Епарх. Відомости 4 зл. на р. 1927 стягнеся з платні в марті ц. р. Повисшу квоту позваляєся побрати з церковної скарбони.

Ч. 286.

Львівське Воєвідство з весною цего року орґанізує акцію нищення маєвих хрущів — подаючи вказівки Старостам а ті начальникам громад.

Кромі учительства — просить Воєвідство і священиків, щоби цю акцію поперли своєю заохотою, принагідно стикаючися з парохіянами.

Ч. 714. — Церковний інвентар.

Повідомляєся, що друки на спис церковного і парохіяльного інвентара, який по мисли тут. розпорядку ч. 5035, I, 1 (Еп. Від. з р. 1926 ч. 4) маєся виготовити в трех примірниках, можна дістати в друкарни гр. кат. Капітули в Перемишлі.

Ч. 664. — Поручаєся книжочка „Основу соціольоґії".

Подаєся до відома Всч. Духовенства, що накладом Бібліотеки Української Християнської Орґанізації появилася у Львові книжочка »Основи соціольоґії« Дра Алеша Ушенічніка, Професора Університету в Любляні, яку зі словінської мови на українську за дозволом автора переклав о. Михайло Фірак.

Ся книжочка є коротким, ядерним і приступно зясованим викладом основ соціольоґії з католицького становища.

З огляду на її актуальність обговорених в ній тем повинна она найтися в руках кождого священика і віруючого католика.

В виду цего горячо поручаємо її Всч. оо. Душпастирам і катехитам.

Ч. 552026. — Порученнє Архітекта Якова Рудницького.

Поручаєся архітекта Якова Рудницького в Перемишлі ул. Смольки 11. Конц. будівничий, б. професор школи будівельної, спеціяліст в архітектурі церковній, виготовляє всякі пляни і коштосписи на церкви і всякі архітектурно будівельни роботи.

Ч. 641. — Конкурс на опорожнені парохії.

З речинцем до 31. марта 1927 виставляються на конкурс слідуючі опорожнені парохії:

ДЕКАНАТИ: Балигородський: 1) Береска, 2 Горянка, 3) Загочеве, 4) Рябе. Белзький: 1) Белз. Бір-

чанський: 1) Грозьова. Буківський: 1) Вислок нижний. Горлицький: 1) Боднарка, 2) Висова, 3) Долини, 4) Ліщини, 5) Мацина велика, 6) Новиця, 7) Рихвалд, 8) Смерековець. Динівський: 1) Кіньске. Дуклянський: 1) Гирова, 2) Радоцина, 3) Ростайне. Жукотинський: 1) Галівка, 2) Хащів. Короснянський: 1) Близянка, 2) Чорноріки. Лежайський: 1) Дубрівка, 2) Курилівка. Ліський: 1) Тернава гірна. Лупківський: 1) Воля мигова, 2) Манів, 3) Явірник. Любачівський: 1) Милків. Лютовиський: 1) Береги гірні, 2) Поляна, 3) Хміль. Медицький: 1) Барич. Мушинський: 1) Матієва, 2) Милик, 3) Поворозник, 4) Ростока велика, 5) Явірки. Немирівський: 1) Немирів, 2) Улицко. Підбужський: 1) Звір, 2) Свидник. Порохницький: 1) Крамарівка. Равський: 1) Белзець, 2) Голе равське. Риманівський: 1) Синява, 2) Яблониця польська, 3) Ясель. Рудецький: 1) Михайлевичі, 2) Шоломиничі, 3) Поділці. Сінявський: 1) Лежахів, 2) Майдан сінявський. Старосамбірський: 1) Лінина мала. Сяніцький: 1) Гломча, 2) Ялин. Тіснянський: 1) Криве ад Тісна, 2) Лопінка, 3) Терка, 4) Яблінка, 5) Яворець. Турчанський: 1) Лосинець, 2) Турка. Устрицький: 1) Лобозів. Чесанівський: 1) Крупець, 2) Плазів. Яворівський: 1) Молошковичі, 2) Мужиловичі. Ярославський: 1) Маковиско.

Прошення внесені не по формі і не заосмотрені потрібними залучниками, а особливо без свідоцтва з конкурсового іспиту як і ті, котрі би вплинули до дни 31 марта 1927 будуть уважані яко безпредметові.

Примічається, що всі Всч. ОО. що одержать презенту на таку парохію, яка крім матерної церкви має ще одну або більше дочерних, будуть обовязані в кождім часі, на жадання перемиського Еписк. Ординаріяту згодитися на евентуальне відлучення дочерних церков разом з ґрунтами.

При тім Еписк. Ординаріят повідомляє всіх Отців, наміряючих внести подання о принаття в спис на висше згадані парохії, що дотації їх будуть нормовані по гадці Конкордату. Доходи з парохіяльних нафтових теренів, які вже істнують, зглядно які в будучности будуть в висше вичислених парохіях, Еписк. Ординаріят застерігає отсим на цілі епархіяльні.

ХРОНІКА.

Іменовання:

Ординаріятськими відпоручниками до Рад шкільних повітових іменовані: Ч. 273. о. Мерена Теодор, декан короснянський в Коросні. — Ч. 111. о. Гринишин Іван, парох в Коропужи, в Рудках. — Ч. 157. о. Жарський Іван, декан Динівський в Березові. — Ч. 208. о. Карпевич Іван, декан Равський в Раві руській. — Ч. 22. о. Котис Омелян. декан Любачівський в Любачеві. — Ч. 546. о. Бенцін Андрій, декан Старосамбірський в Старім Самборі. — Ч. 582. о. Симко Михайло, парох в Завишні в Сокалі. — Ч. 517. о. Булик Никита, парох в Дубні, в Ланцуті.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 317. о. Гайдукевич Александер, Риботичі. — Ч. 434. о. Антонич Василь,. Бортятин. — Ч. 671. о. Худик Іван, Шмитків. — Ч. 672 о. Криницький Юліян, Вербиця. — Ч. 718. Охнич Василь, Полянчик. — Ч. 719. Гукевич Володимир, Туринско.

Завідательства одержали:

Ч. 6209/26 о. Мікула Василь, Потелич. — Ч. 6402/26 о. Щепанський Антін, Белз. — Ч. 332. о. Бортник Тома, Хащів.

Померли:

о. Чайковський Володимир, парох в Загочевю 10/12 1926. — о. Калинський Іван, парох в Белзі 25/12 1926. — о. Тиховський Лев, парох в Молошковичах 28/12 1926. —

о. Савчин Іван, парох в Поворознику 13/1 1927. — о. Мокрицький Василь, парох в Бересці 11/1 1927. — о. Борис Теодор, парох в Хащові 14/1 1927. — о. Ясеницький Володимир, декан Мостиський і парох в Радиничах 13/2 1927,

Душі їх поручаєся молитвам Всч. Духовенства.

З гр. кат. Еписк. Консисторії.

Перемишль, дня 22. лютого 1927.

о. Николай Грицеляк
Канцлер.

† ГРИГОРІЙ
Епп.-Пом.

ЧАСТЬ II.

Дістаємо лист в справі піднесення нашого церковного співу, який — для заінтересовання цею справою Всеч. Духовенство, уважаємо за вказане подати до прилюдного відома.

»Хочу порушити отсим одну дуже важну справу у нашім церковнім життю, а саме справу нашого церковного співу.

Час від часу читали ми в нашій пресі заклики, напімнення, заохочування і т. д. до акції в тій справі. Вони всі прогомоніли, а в нашім церк. співі не змінилося ні на волос на лучше.

Противно! Наш церк. спів з дня на день підупадає і не видно, щоби хто небудь старався тому станови річи зарадити. Чому? — Бо всі заклики в тій справі, домагаються того, що і без них інтересовані по силам все стараються робити, с. є: »творити гарнійший спів«. — Се слово: »гарнійший« розуміють однак в дусі музики чисто світської, а не в дусі церковнім, що значить: творити сильні хори, брати твори богаті в ріжного рода гармонічні штучки, прибрані в соля, в дуети і т. п. — одним словом дбати о ефекти зовнішні.

А в тім якраз лежить цілий блуд!

Причин фатального стану нашого церк. співу на мою думку треба глядіти:

1). У лихім пониманню задачі церк. співу, цілі його установлення і призначення.

2). У творенню цего співу на фалшивих основах.

3). У байдужности про него.

I. Відповідь на питаннє: Як має виглядати наш церк. спів, дасть нам зрозуміннє причини впровадження його до Богослуження. Ціль Богослуження є: віддати славу Богу, дякувати або просити, одним словом: молитва, — бесіда людий з Богом. Щоби збільшити вираз молитовних слів — установлено обряди. Наймогутнійший зверхний їх знак се музика в Церкві, — а у нас спів. Ціль того церк. співу

є: дати дальше ідучий вираз слову молитви, дати лучший вираз почуванню звязаному з молитвою.

Основа проте церк. співу, се слова молитви, — а музика є доповненнєм їх, є дальшим зображеннєм тих слів. Мусить сей спів бути отже такий, щоби молитві пособляв, а не єї затемнював.

Однак не на тім принціпі розвивалася у нас культура церк. співу послідних часів. Від часу запанования у нашій церк. музиці концертного стилю, до нині смак загалу суспільносси, а навіть духовенства, бачить красу сего співу виключно в співі концертовім, повнім зовн. блеску, прикрас, модуляцій і т. д. — хочби він не мав ні крихітки духа молитви в собі. Сей стан річи мушу назвати неприродним, бо всі спроби, що небудь зробити в царині церк. співу, бачимо спрямовані на фалшиві дороги, чужі нашим церк. традиціям, чужі нашій питомій духовно-музичній творчости. Задача церковного співу проте тільки одна: стати продовженнєм молитви, стати молитвою вищою від словесної, блищою Богу, збуджувати у вірних побожність.

Ніколи однак не може бути задачю співу церк. збуджуваннє естетичних чувств артистичних незгідних з духом молитви, бо до цего є покликані сцени по салях концертових.

II. Сю обставину уважаю за другу причину, чому з нашим церк. співом в Галичині стоїть так фатально.

Краса нашої духовної пісні лежить не в стилях, що зросли на зовсім чужім ґрунті, але в нашім Ірмологіоні, в нашім Осмогласнику і в наших народних напівах! Всі ті наші неоцінені скарби мають вікову традицію, вони є випливом почувань вірних Східного обряду.

Не думаю нехтувати цінностий наукових добутків світської музики, але у відношенню до церк. музики не можна примінити всіх правил світської музики. Старі напіви не повинні затрачуватися, а моглиби хиба прибератися в нові шати; але і це повинноби тоді відбуватися послідовно, під контролею комісій, а ціль їх булаби узгіднити, примінити стару мельодію до нової гармонії і витворити певні основи можливости такої сполуки. Тимчасом такої праці на ширшу мету у нас в Галичині не було. Наші галицькі напіви не зібрані і не опрацьовані. — Вони дрімають по наших селах, ніким не піддержувані.

Щоби це зробити, треба конечно скоординовання всіх наших муз. сил, бо поле до праці так велике, що вимагає роботи коллєктивної.

III. Третій причині невідрадного положення нашого церк. співу можнаби дати назву: байдужність до него.

Прецінь то є факт, що справа співу є найбільше упосліджена у нас і то спеціяльно в Галичині (бо прим. на Україні вона є чи не перша). У нас всі чинники міродайні погоджуються з тим, що в Церкві має коштувати дорогі гроші мальовило, світло вибирається якнайгарнійше, купується дорогі фелони і взагалі се розуміє кождий, що ті всі річі повинні бути як найкращі і не оглядається на ціну. Тільки про клирос і хори — ніхто не памятає. — А прецінь та справа чи не найважніща! З гарним убором священика, з гарною обстановою Церкви — на рівній бодай висоті, поставити спів у тій Церкві.

На сю тему доводилося мені з многими нашими музиками доволі дебатувати. Всі вони признають, що стан церк. співу у нас в Галичині фатальний і що вже крайна пора щось в тім напрямі почати. Один з найвизначніщих наших музиків сказав мені таке:

»Уважаю, що оскільки хочете мати церк. спів у розумінню молитви, мусить занятися ним саме духовенство і попровадити в тім напрямі працю на протязі бодай 10 літ.

Маєте до диспозиції школи, де можна від малої дитини розпочати науку церк. співу. Треба се робити систематично і тягло. Не вистарчить в школі вивчити кілька побожних пісень за кілька літ, але перейти на протязі цілої шкільної науки вел. часть або і весь ірмольоґійний спів, звертати увагу на його красу, збудити заінтересованнє до нього, як до гарного, знеслого і рідного. В середних школах повести працю дальше; подати відомости у теорії осмогласія, з історії церк. співу, про його творців і теоретиків. Очевидно робити се все по обдуманому і виробленому плянові, а тоді осягнете свою ціль.

До сеї вел. і важної праці мусить станути однак духовенство. В дух. семінаріях належить піднести науку церк. співу з ролі одного з підрядних предметів. Тоді богослов винесе потрібне йому до повищої цілі знання. А йому конечно його треба, бо всюди де зачинається наука релігії— треба зачинати науку церк. співу. Я — кінчив він, і инші

охотно послужать щирою працею і візьмуть участь в першій комісії чи анкеті в тій справі, оскільки така буде скликана«...

Думаю, що мав повну рацію. Тільки духовенство може тут і повинно сказати рішаюче слово. Треба нам зїхатись, треба комісій, анкет, нарад і т. д. в тій справі.

В першу чергу звернути нам увагу на всенародний спів, а опісля на хоральний, оскільки не є можність його впровадити і континуувати.

Не повинно бути послідною цілю: мати хор в селі, бо такий хор є звичайно інституція дуже нетрівка, залежна від одної, двох осіб і так довго є, як довго є та особа. Коли не стане єї, тоді всі співаки ідуть в ростіч, а кінець справи такий, що нема ані хору ані доброго всенародного співу.

Бо хор, то ніжна квітка, котра не всюди цвіте і не всюди розвивається.

Загальний спів всіх вірних має трівку основу, мельодії впроваджені в загал живуть літами. Народ хоче співати весь, тож треба йому дати той спів і научути його.

В тій цілі конечно треба подбати о дешеве видання таких дух. мельодій, що є відповідні до всенародного співу. Видання мусить бути легке, щоби вивченнє було можливе до виконання. Якщо не священик, то дяк, або все хтось найдеться, щоби таку науку попровадив, — розуміється за ініціятивою і під опікою священика.

Це не значить, щоби ми мали занедбувати хоральний спів, однак він є оправданий тільки там, де можуть бути до того сталі услівя. Здається отже, що це можливе тільки в містах і лише в деяких селах.

Однак і всенародний і хоральний церковний спів, мусить бути під якоюсь центральною опікою і контролею, котра то централя надавалаб напрям і вела діло двигнення нашого церк. співу після мудрого обдуманого пляну.

В кінці позваляю собі намітити короткий проєкт перших праць в тім напрямі, а намічую його в тій надії, що може сей перший проєкт спричинить якесь заінтересованнє тою справою і може вивяжеся якась виміна гадок, — та в сей спосіб рушиться справу з місця. Отже:

Всесв. і Впреп. Ординаріят покликавби до життя

комісію для реформи церк. співу. Загальні задачі єї булиб м. б. такі:

I. по всенароднім співі, II. по співі хоральнім.

I. В цілі двигнення всенар. співу малаб комісія: 1). Зібрати відповідний матеріял і видати його. 2). Придумати способи науки тих пісень в якнайширших масах народу і перевести сю науку в життя.

II. В справі хорального співу: 1). Підібраннє матеріялу. 2). Зорґанізованнє діріґентів і підпорядкованнє їх собі. 3). Веденнє курсу діріґентів в дяківськім інституті. 4). Контроля над хорами і їх централізація.

Вичислити все що малаби така комісія робити, булоб передвчасно. Одно є певне, що треба нам чим скорше конечно щось робити з нашим церк. співом і то так всенародним як і хоральним. А може і повинно се зробити тільки — духовенство. — о. Северин Сапрун, катехит в Дрогобичи«.

VI Секція Тов. П. Е. П. має на складі і висилає на жадання Всч. оо. „Катихитичні проповіди" о. Швілінського в перекладі о. Левицького. Ціна примірника 7 зол.

Рівночасно подаєсь до відома, що »молитви щоденні« старославянським текстом, друковані лиш українською азбукою вже зовсім вичерпані. Не можемо давати друкувати другим накладом, тому що перший ще не виплачений. Просимо тих Всч. оо., що ще не вирівнали належитости (1 зл. á 10 прим.) якнайскорше вирівнати, щоби ми могли постаратись о другий наклад сих молитов, за якими так много священиків до нас звертаєсь.

Молитви щоденні друковані попри нашу азбуку і латинкою є ще в великій скількости у нас на складі і на бажання можемо служити. — Один примірник сих молитов 15 с.

З Виділу VI С. П. Е. П.

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.